

הדר פרק ששי עירובין

עב.

עין משפט
נר מצוה

עא א ב מ"י פ"ד מהל'
עירובין הל' ז סמג
עשין א טו"ע א"ח סי'
שע סעף ג:

(א) ופירש גאון מסופם מוטל
חלוף שיש בו חלוטות. עירובין,
(ב) ע"י רש"י והש"א בד"ה
אלה, א [נקמן עט.], והא
(ג) [ע"ב, ט] (ד) [נמוס'
הלא"ש: מועיל לנטול],

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אכל וכו'
דהא ללישנא קמא:
(ב) תר"ח בפת ט"ו והא
דנקט בהא לישנא דלא
גרע: (ג) בא"ד בשם ר"י
שיתוף טעמו בין כ"י

והד אמר ז"ל. אפי' רבנן מודו דלא סמכינן עליה בחצר דלא אמרי'
מגו: כי פליגי בפת. ופליגי בין בשיתוף בין בעירוב דלר' מאיר
אין סומכין על זה במקום זה: מאי לאו כו'. וקשיא למאן דאמר
בין לא פליגי: או משתתפין במצוי בפת. דמשתתפין דומיא דמערבין

וכן פירש זריש סוכה (דף ג.) ואע"פ שפירש כאן בקונטרס דלכ"ע
סומכין במצוי על עירובי חצירות שהיא לעולם בפת מכל מקום למ"ד
בפת פליגי קשה דלמה לא יועיל עירוב החצירות למצוי כיון שתורתו
נמי להניח צדית דאטו השם גורם שנקרא עירוב שיש לו להועיל
לחצירות ולא למצוי ולמאן דאמר בין

קתני: הלכתא ומנהג ונהגו בפרק
בבבא דתענית (דף טו.) מפורש הלכה
דרשינן בפירקא הלכה כרבי מאיר
מנהג מדרש לא דרשינן אורווי מורינן
ליחד הבא לימלך נהגו אורווי נמי
לא מורינן ואי עבד לא מחינן בהו:
מתני' בטרקלין אחד. וחלקוהו
לחמשה וכולן יש להן פתח מן הטרקלין
לחצר וצריך לערב עם שאר בני חצר:
ג"ש אומרים. רשויותיהן חלוקין
וצריך לכל חצורה ליתן פת בעירוב
לחצר דהוה להו כה' בתים וה"ה דאם
צאו להוציא חמשה חרות זה לזו צריכין
עירוב צנייהן: וכו' אומרים. אין
מחיצה זו חילוק רשות דמחיצה שפלה
היא כדמפרש בגמ' הלכך עירוב אחד
לכולן ובתוך הטרקלין נמי מוילאין
מזו לזו צלא עירוב שהטרקלין מתבדל
וכיון דצנייהן א"ל עירוב נעשה אחד
מפן שלח לכולן דאמרי' לקמן חמשה
שגזו את עירובן כלומר ששריין
בחמשה בתים בחצר ועירבו צנייהן
והוה להו חדא ואם באין לערב עם
אחרים עירוב אחד לכולן: ומודין
בשקלאטן שרויין כו'. דהוה להו כה'
בתים ולא דמו לה' שגזו את עירובן
שהרי לא עירבו צנייהן:
גמ' מחלוקת. בשרשויותיהן
חלוקות במסיפס מחיצה נמוכה של
חמיכות ועלם דהתם לבית הלל

והד אמר בין דכו"ע לא פליגי דבעינן תרתי
כי פליגי בפת מיתביי וחכמים אומרים או
מערבין או משתתפין מאי לאו או מערבין
בחצר בפת או משתתפין במצוי בין אמר
רב גידל אמר רב ה"ק או מערבין בחצר
בפת ומותרין כאן וכאן או משתתפין במצוי
בפת ומותרין כאן וכאן אמר רב יהודה אמר
רב הלכה כרבי מאיר ורב הונא אמר מנהג
כר"מ ורבי יוחנן אמר נהגו העם כרבי מאיר:
מתני' חמשה חבורות ששבתו בטרקלין
אחד ב"ש אומרים עירוב לכל חבורה וחבורה
וב"ה אומרים * עירוב אחד לכולן ומודים
בזמן שמקצתן שרויין בחדרים או בעליות
שהן צריכין עירוב לכל חבורה וחבורה:
גמ' אמר רב נחמן מחלוקת * במסיפס
אבל במחיצה עשרה דברי הכל עירוב לכל
חבורה וחבורה איכא דאמרי אמר ר"נ אף
במסיפס מחלוקת פליגי בה רבי חיאי ורבי
שמעון ברבי חד אמר מחלוקת * במחיצות
המגיעות לתקרה אבל מחיצות שאין מגיעות
לתקרה דברי הכל עירוב אחד לכולן והד
אמר מחלוקת * במחיצות שאין מגיעות
לתקרה * אבל מחיצות המגיעות לתקרה
דברי הכל צריכין עירוב לכל חבורה וחבורה
מיתביי

נמי פליגי ומפרש זריימא דבסמון
או משתתפין במצוי זיין ומותרין כאן
וכאן אכל עירובי חצירות זיין לא
מהני ואמאי כיון דשיתוף מהני לא
תקראנו עירוב אלא תקראנו שיתוף
דמימה הוא לומר דמה שקראוהו
עירוב לנטול * תורת שיתוף מעליו
ודוקק ר"י לפירוש הקונט' שבתמילת
העירוב לא עירוב אלא בני חצר אחת
יחד או שתי חצירות יחד ולא היו
סבורים שכל בני המצוי ישתתפו יחד
נמלא שלא נתנו עירובן לשם שיתוף
ולכך כשנימוספו עליהם כל בני המצוי
אין לחושבו שיתוף כיון שהראשונים
לא היו שם ולא ידעו מעולם שעליהם
נימוספו כל האחרים ונראה לר"י
דכולה מלתא דוקא עירובי חצירות
בצית שצחצר ושימופי מצואות דוקא
במצוי שצמצוי ולא בצית משום דצחצר
מיינכר טפי לשם שיתוף דשייכא טפי
למצוי וקרוצים תשמישם דמצוי זה לזה
והשתא הא דקאמר לקמן במסובין
בצית בפת שעל השולחן סומכין משום
עירוב לאו אף משום עירוב קאמר
אלא משום עירוב דוקא ולא משום
שיתוף והא דאמר זריש סוכה (דף ג.)
צית שאין צו ארבע על ארבע אין
מניחין צו עירובי חצירות אכל מניחין
צו שימופי מצואות דלא גרע מחצר

בית אחד הוא דמנו לה' שגזו את עירובן דהני נמי כמי שעירבו
דמי: אף במסיפס מחלוקת. דלא תימא צית שמאי במחיצה
עשרה הוא דאסרי ובמסיפס מודו אלא אפילו במסיפס נמי
אסרי: פליגי בה. אמתניתין קאי: מחלוקת. צית שמאי
ובית הלל כו': אכל מחיצות שאין מגיעות לתקרה. אפילו הן
עשרה דברי הכל עירוב אחד לכולן ופליגי אחרויהו לישי דרב
נחמן דהא * לישא קמא קאמר דבמחיצה עשרה מודו דחלוק
הו והכא אמרינן אפילו במגיעות לתקרה פליגי וללשנא בתרא
קאמר דבמסיפס נמי פליגי ואסרי צית שמאי והכא אמרי
דאפילו במחיצות עשרה לא אסרו אלא במחיצות המגיעות לתקרה:
הסבר

בצמצוי ומשמע דכל שכן אם היה צית גמור שהיו מניחין צו שיתופין
אורי' דודאי צית גמור גרע לענין שיתוף והא דנקט * צהא דלא
גרע שלא תאמר כי היכי דיולאין מכלל בתים לענין עירוב יולאין
נמי מכלל חצר לענין שיתוף לפי שיש מחיצות מפסיקות וחצר בעי
ד' אמות וצחאי צית ליכא ד' אמות והשתא הך דבעל הבית שהיה
שותף לשכניו לזה זיין וההיא נמי דלעיל (דף טז.) דליקני מר
דביעתא דחלא צריך לומר דצחצר היה אותו צית דבשימופי מצואות
איירי דאילו עירובי חצירות בעי פת וצירושלמי משמע כפי' הקונט'
דכ"ש צית דאמר צפ' מי שהוציאהו עירוב צריך צית שיתוף מהו
שיצטרך צית מלתא דשמואל אמרה שיתוף צריך צית ומסיק רבי
אצבו * בשם רבי יוחנן נותנו בין באויר דחצר ובין באויר דמצוי
מחין צדייהו וא"ת מה מחאה שייך כאן אם מחמירין כר"מ לעשות עירוב ושימוף ו"ל דלא הוי ברכה לנטול אי נמי אם נמנעים על
כך להציא סכין וחמין לצורך מילה אי נמי לבי הא דאמר צמי שהוציאהו (לעיל דף טז.) גבי חצר שבין שני מצואות והיא רגילה באחד
ש עירב רגיל לנמנו וזה שאינו רגיל לא עירב נמי לא עירבה דוחה אותה אלא מי שאינה רגילה דכופין על מדת סדום והשתא אם עירב
מי שאינו רגיל ולא שיתוף והם דוחין אותה אלא מי שאינו רגיל כר"מ דבעי שיתוף לא מחינן בהו אי נמי אם עירבה עם שניהם ולא
שיתפה אלא עם האחד דלרבנן הוה להו עירבה עם שניהם אסורה עם שניהם ולר"מ עם אותו ששיתפה עמו מותרת דעם האחר
לא נשתתפה ואין עירוב מועיל במקום שיתוף: ומודין בשמקצתן שרויין בחדרים ועליות שהן צריבין עירוב אכל חבורה וחבורה.
והני חדרים ועליות איירי כגון שכל אחד פתוח לחצר כדפירש בקונט' דהנך ה' חצורות שצמנו בטרקלין כולהו יש להן פתח מן
הטרקלין לחצר דאם לא היה לכל אחד פתח לחצר הוה אמרינן פנימי נותן עירובו ודיו או שני הפנימיים לר' יוחנן דסוף פרקין
גבי עשרה בתים זה לפנים מזה ומיהו אם יש לאדם סופר או מלמד צביתו או כעין אותן [הבמוריס] הצאין ללמוד תורה ושרויין
כל אי' בחדר או בעלייה צפני עמנו אע"פ שחלוקין מבעל הבית צמנו אין אוסרין עליו ולא צעו עירוב זיין יש להם פתח לרה"ר
זיין אין להם פתח לרה"ר דלא מיציעיא אם כולם אוכלין במקום אחד אף ע"פ שכל אחד ישן בחדרו קי"ל כמאן דאמר לקמן (דף עג.)
מקום פיתא גורם אלא אפילו לשמואל דאמר מקום לינה גורם או אפילו אוכלין ושניהם כל אחד בחדרו אין אוסרין זה על זה כיון שכולם
משתמשין בתוך הבית בכל עיסקי תשמישתיה באפייה וצבישול וכל דבר חשיבי כולהו כאלו אוכלים ושניהם במקום אחד אע"פ שיש להם
פתח לזד רה"ר הכל נקראים על שם בעל הבית ועוד דאין משאל להם רשותו לאסור עליו ולא על זה ומאי לסלוקיניהו והוה ליה כה' שכירים
וה' לקיטים דלא אמרי' להחמיר כדאמרינן לעיל (דף טז.) דאחד נותן עירובו ודיו ואפי' שרויין בחדרים ובעליות דאם שרויין כולם צבית צוה
לא הוה משתתף אצ"י דקאמר מהו דאפילו היה הבית שלהם לא היו אוסרין זה על זה וכיון דגבי נכרי דדירתו לא שמה דירה לא אסרי אלא
חשיבי כולהו כחד כל שכן גבי ישראל דדירתו שמה דירה דבעל דירתה גבי דירתו של צע"ה ולא דמי למקצתן שרויין בחדרים ובעליות
דהכא שיש כח לזה כמו לזה ואע"פ שהקילו בנכרי טפי מצישראל דכי מושיל דוכתא לישראל אחר דישאל נותן עירובו ודיו ואע"פ שאין
הנכרי רואה להשכיר וצע"כ של נכרי וכה"ג צביתו של ישראל לא שרי התם נמי טעמא משום דדירת נכרי לא חשיבי כ"כ אכל מכל מקום
יש ללמוד מדלא אסרי חמשה שכירים זה על זה גבי נכרי כל שכן גבי ישראל כדפירשית: במחיצות המגיעות לתקרה. והא
דקתני מתני' דמודים היכא דמקצתן שרויין בחדרים ובעליות לא דמי דהכא איירי במחיצות עראי כגון יריעות שמפסיקין עד התקרה:

רבי

רבינו הגנאל
[א] והכמים אומרים (אין)
מערבין או
משותפין. אוקמה
משמיה דרב הכי קתני,
או מערבין בחצירות
בפת, ושכח אחד מהן
ולא נשתתף ובטיל
רשותו. לר' מאיר אית
ליה ביטול ומותרין
כאן וכאן, או משתתפין
במצוי בין ושכח אחד
מבני חצר ולא עירב
מותרין כאן וכאן.
ואסיקא דכולי עלמא
עירובי חצירות בפת
דאין סומכין על עירוב
במקום שיתוף, דאמר רב
יהודה אמר רב הלכה
כר' מאיר ורב ברוגא
אמר רב הלכה כאלעזר
בן תדאי. מתני' חמש
חבורות ששבתו בטרקלין
אחד, פי' בירה אחת כו'.
אוקמה רב נחמן מחלוקת
בית שמאי ובית הלל
הללו חלוקין במסיפס.
פי' פיסקא דאורי, אבל
אם הם חלוקים במחיצה
י' טפחים דברי הכל
עירוב לכל חבורה. איכא
דאמרי אמר רב נחמן
אף במסופס מחלוקת,
פליגי בה ר' חיאי ור'
שמעון ברבי, חד אמר
מחלוקת במחיצות שאין
מגיעות לתקרה כו'.